

Οσιομάρτυς Νεκτάριος (†1820)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Αγιορείτης Άγιος Μνήμη 11 Ιουλίου

Ο Άγιος Νεκτάριος καταγόταν από την κωμόπολη *Βρύουλλα* ή κοινώς *Βουρλά* της Μικράς Ασίας, την αρχαία πόλη των *Κλαζομενών*. Γεννήθηκε το 1795 από γονείς φτωχούς αλλά ευλαβείς και καλούς ορθόδοξους Χριστιανούς. Το κοσμικό του όνομα ήταν *Νικόλαος*. Ο πατέρας του ονομαζόταν *Αναστάσιος Σκαφίδας* και η μητέρα του *Κυράνα*. Ήταν έξι ετών όταν έμεινε ορφανός από πατέρα και σε ηλικία δώδεκα ετών, για να προσπορίζεται τα προς το ζην, εργαζόταν με τη θέληση της μητέρας του, ως βοσκός μαζί με άλλους έξι νέους των καμηλών του Τούρκου αγά Χουσεΐν, προκρίτου του οθωμανικού χωριού *Ζουμπέκι*, το οποίο είναι κοντά στα *Βρύουλλα*, μια και κανείς Χριστιανός δεν βρέθηκε να έχει ανάγκη από υπάλληλο ή υπηρέτη. Κατά τη διάρκεια κάποιου λοιμού, όλοι εγκατέλειψαν το χωριό και μαζί

με αυτούς και οι έξι νέοι με τις καμήλες που φρόντιζαν.

Έμειναν απομονωμένοι για αρκετό διάστημα και δεν έμαθαν τη λήξη του λοιμού, ενώ πείσθηκαν από τους Τούρκους ότι κανείς Χριστιανός δεν είχε σωθεί. Έτσι αφέθηκαν να εξισλαμισθούν! Κάποτε επέστρεψαν και τότε βέβαια διαπίστωσαν ότι είχαν πεισθεί με ψέματα, αλλά ήταν αργά. Ο Νικόλαος ήλθε στο σπίτι του, από όπου η μητέρα του τον έδιωξε κακήν κακώς λέγοντας ότι γέννησε Χριστιανό και όχι Τούρκο. Πολύ λυπημένος έφυγε και δεν επέστρεψε στο σπίτι του αγά, αλλά πήγε στη Σμύρνη. Εκεί συνάντησε ένα θείο του στον οποίο φανέρωσε το μυστικό του. Εκείνος λυπήθηκε πολύ και τον συμβούλεψε να πάει στη Ρωσία, όπου ανθούσε ο Μοναχισμός, να μετανοήσει για το μεγάλο αμάρτημά του και να διορθωθεί ψυχικά.

Ο Άγιος περιπλανήθηκε στη Βλαχία για αρκετό διάστημα, μέχρις ότου επέστρεψε στη Σμύρνη. Εκεί συνάντησε έναν Αγιορείτη μοναχό, στον οποίο εξομολογήθηκε με συντριβή καρδιάς. Ο μοναχός τον συμβούλεψε να πάει στο Άγιον Όρος, όπου σίγουρα θα έβρισκε τη σωτηρία της ψυχής του. Πράγματι, ο εικοσαετής Νικόλαος κατέληξε στη Σκήτη της Θεοπρομήτορος Αγίας Άννης, όπου συνάντησε ένα συμπατριώτη του μοναχό, τον όσιο Χατζή Στέφανο Αρμαγιανίδη. Με αυτόν συμπροσευχόταν και συναγωνιζόταν ο Νικόλαος. Δοκίμασαν πολλούς πειρασμούς από το Σατανά, αλλά με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, με προσευχή και νηστεία τούς ξεπέρασαν. Οι Πατέρες πολύ σύντομα τον έκριναν άξιο του Μεγάλου Αγγελικού Σχήματος, το οποίο έλαβε μετονομασθείς εις Νεκτάριον. Εκεί, μετά από πενταετείς αγώνες αναδείχθηκε σε σκεύος καθαρό και άξιο εργάτη των εντολών του Χριστού, και αφού εφοδιάσθηκε με όλα τα εφόδια της πίστεως, ήταν έτοιμος να αποβάλει κάθε γήινο και θνητό φρόνημα από πάνω του και να μιμηθεί το πάθος του Εσταυρωμένου! Με τις ευχές, λοιπόν, και τις ευλογίες των αγίων πνευματικών πατέρων και με τις δεήσεις τους προς τον Κύριο αναχώρησε και επέστρεψε στην πατρίδα του, συνοδευόμενος από τον Χατζή Στέφανο. Ο Χατζή Στέφανος πήγε στη Σμύρνη, ενώ ο Νεκτάριος στην ιδιαίτερη πατρίδα του, τα Βρύουλλα.

Εκεί έμεινε με οθωμανικά ενδύματα μέχρι την εορτή του Μπαϊραμιού, για να μη δώσει υποψίες. Η μητέρα του και οι συγγενείς μάταια προσπάθησαν να του αλλάξουν γνώμη. Όταν η μητέρα του είδε ότι αυτό είναι αδύνατο, του έδωσε την ευχή της και του ζήτησε μια χάρη όταν αξιωθεί να λάβει τον Στέφανο του μαρτυρίου, εφόσον ζει αυτή θανατικό να μη φανεί εντός των Βρυούλλων. Την τρίτη ημέρα της εορτής, μετά από προσευχή και νηστεία, με συντριβή καρδιάς, ενδυναμωθείς από τον Κύριο παρουσιάσθηκε στον Κριτή, και, αφού τον χαιρέτησε στα τουρκικά κατά τη συνήθεια, τον ρώτησε: *“Όταν ένας άνθρωπος δώσει μάλαμα, τι είναι δίκαιο να λάβει οπίσω, μάλαμα ή μπακίρι;”* Βεβαίως μάλαμα,

απάντησε ο Κριτής! Τότε ο Νεκτάριος του αποκρίθηκε λέγοντας “Λοιπόν λάβετε πίσω το μακίρι το οποίο μου εδώκατε και μου επήρατε το μάλαμά μου.” Του εξήγησε με θάρρος ότι γεννήθηκε Χριστιανός, πλανήθηκε από τον Χουσεΐν αγά και εξισλαμίσθηκε, αρνούμενος την πίστη του. Βγάζοντας, δε, το σαρίκι και το φέσι του, τα πέταξε κάτω λέγοντας “Λάβετε τα σημεία της πίστεώς σας, εγώ Χριστιανός εγεννήθην, Νικόλαος και Χριστιανός θέλω να αποθάνω!”. Ο Κριτής θύμωσε και αλλοιώθηκε η όψη του, αλλά βλέποντας το θάρρος και τη νεότητά του προσπάθησε να τον μεταπείσει με κολακείες. Στην άρνηση του Αγίου ο Κριτής βρίζοντάς τον, τον απέστειλε δεμένο στον Οθωμανό ηγεμόνα του τόπου, τον Χαλήμ Αγά, αλλά επειδή αυτός έλειπε στην Μελεμένη, έφεραν τον Άγιο στον Μπουλούκπασίν του. Εκείνος βλέποντάς τον σεμνοπρόσωπο και ωραίο και γεμάτο ζωή, άρχισε με πραότητα να τον ρωτά ποιος είναι και γιατί τον έφεραν με τέτοιο τρόπο μπροστά του. Ο Άγιος επανέλαβε τα ίδια και εκείνος θύμωσε πολύ, δεν έκρινε όμως σκόπιμο να αποφασίσει κάτι αντί του ηγεμόνα που έλειπε. Τον έριξαν, λοιπόν, στη φυλακή, ασφαρίζοντας τα πόδια του στον λεγόμενο ποδοκάκη και δένοντάς τον από τον λαιμό με αλυσίδα. Εκεί, επί πέντε μερόνυκτα, σε αυτή την κατάσταση, ο Άγιος, προσευχόμενος ανελλιπώς, περίμενε την επιστροφή του ηγεμόνα.

Κατά τη διάρκεια της φυλάκισής του, τον επισκέφθηκαν πολλοί προύχοντες και πλούσιοι Μουσουλμάνοι προσπαθώντας να τον μεταπείσουν για τη δόξα της πίστης του, τάζοντάς του πλούτη και τιμές, αλλά αυτός δεν άλλαξε γνώμη. Όταν έφθασε ο ηγεμόνας, ημέρα Παρασκευή, διέταξε να φέρουν μπροστά του τον Άγιο και τον ερώτησε: “Συ είσαι εκείνος που έχουν στη φυλακή, διότι είχες δεχθεί την πίστη μας και την αρνείσαι τώρα;”. “Ναι”, του απάντησε με θάρρος ο Άγιος και τίποτα δεν στάθηκε δυνατό να του αλλάξει γνώμη, παρά τις παροτρύνσεις και τις κολακείες του ηγεμόνα, ο οποίος τον παρακαλούσε να έλθει στον εαυτό του και να λυπηθεί τα νιάτα του και την ομορφιά του. Ο Άγιος απαντούσε: “Εγώ κρατώ τη χριστιανική μου πίστη, και το γλυκύτατο όνομα του Χριστού μου κηρύττω και μεγαλύνω δια παντός, προσκυνών Πατέρα, Υιόν και Άγιον Πνεύμα. Επικαλούμαι πάντοτε την Κυρίαν μου Θεοτόκον εις βοήθειάν μου και αψηφώ και τας παιδείας σας και τα βάσανα και αυτόν τον θάνατον!”. Ο ηγεμόνας διέταξε πάλι να τον ρίξουν στη φυλακή και στον ποδοκάκη χειρότερα από την πρώτη φορά. Εκείνη, λοιπόν, την νύκτα της Παρασκευής, ξημερώματα προς το Σάββατο, ζήτησε ο μακάριος να κοινωνήσει των Αχράντων Μυστηρίων και την δια της προσευχής βοήθεια των ιερέων. Το Σάββατο το πρωί, αφού με άπειρη συγκίνηση μετάλαβε των Αχράντων Μυστηρίων ήταν έτοιμος για τον αγώνα του. Εκείνη την ίδια ημέρα ο ηγεμόνας προσπάθησε ξανά να τον μεταπείσει, αλλά και πάλι μάταια. Στο τέλος, ο ηγεμόνας απελπισμένος πρόσταξε τους δήμιους να τον βασανίσουν ανηλεώς,

εκείνοι δε τον έδερναν άγρια και του έβαζαν τάσια χάλκινα πυρακτωμένα στο κεφάλι και άλλα διάφορα, μέχρι που ο Άγιος έμεινε ημιθανής. Έπειτα τον έριξαν ως νεκρό πάλι στη φυλακή, αλλά η Θεία Δύναμις πρόφθασε και για την καταισχύνη των Αγαρηνών και για στήριγμα της σωτηρίας των Χριστιανών, ο Μάρτυρας φάνηκε υγιής και ωραίος σαν πρώτα, ψάλλοντας το *“Εξομολογήσομαί σοι Κύριε, εν όλη τη καρδιά μου, διηγήσομαι πάντα τα θαυμάσιά σου, ευφρανθήσομαι και αγγαλιάσομαι εν σοι, και σώσον τον δούλο σου ο Θεός μου, τον ελπίζοντα επί σε, ... το έλεος σου το μέγα επ’ εμέ, ... Συ Κύριος ο Θεός οικτίρμων και ελεήμων, μακρόθυμος και πολυέλεος, επίβλεπον επ’ εμέ, ιδέτωσαν οι μισούντες με και αισχυνθήτωσαν, ...”* και άλλους ψαλμούς και ευχές μέχρι την τρίτη ώρα της Κυριακής εκείνης, κατά την οποία εορταζόταν η μνήμη της Αγίας ενδόξου Μεγαλομάρτυρος Ευφημίας, στις 11 Ιουλίου του 1820.

Τότε μαζεύθηκαν οι προύχοντες των Οθωμανών και είπαν στον ηγεμόνα ότι δε συμφέρει να ζει πια αυτός ο νέος, ο οποίος φάνηκε απειθής και ντρόπιαζε τη θρησκεία τους. Ο ηγεμόνας τότε τον έστειλε ανυπόδητο, ασκεπή και σχεδόν γυμνό, ντυμένο μόνο με ένα πουκάμισο και ένα σώβρακο στον Κριτή, μπροστά στον οποίο απήγγειλε όλο το *“Πιστεύω”* χωρίς να δειλιάσει, εκείνος δε τον καταδίκασε στην κεφαλική τιμωρία. Σπρώχνοντας, λοιπόν οι δήμιοι, τον έφεραν στην τούρκικη αγορά, το λεγόμενο Μπάλκατζα παζάρι, κοντά στο σημερινό Εσκή Τζαμισί και το παλαιό Μεχκεμέ, για τον αποκεφαλισμό του. Εκεί, ήταν ένας Άραβας δήμιος έτοιμος να τον αποκεφαλίσει. Ο Άγιος γονάτισε μόνος του, ενώ ο δήμιος για να τον εκφοβίσει τον μετατόπισε τρεις φορές και τέλος παρόλο που τον κτύπησε με όλη του τη δύναμη, έκοψε μόνο κατά δύο δάκτυλα τον μακάριο λαιμό του! Κλήθηκε άλλος δήμιος αγριότερος του πρώτου, ένας αιμοβόρος Ζεϊμπέκης, ο οποίος τον έριξε πρηνή και κρατώντας την κεφαλή του από τα μαλλιά τον αποκεφάλισε, και έτσι ετελειώθη ο Μάρτυς.

Μετά από αυτό, το ιερό σώμα του έμεινε άταφο, επί τρεις ημέρες προς περιφρόνηση, ενώ στη συνέχεια έριξαν το Άγιο Λείψανό του σε ένα ξεροπήγαδο μεγάλου βάθους ρίχνοντας πάνω του πέτρες και ξύλα, παραχώνοντάς το. Η ανακομιδή του Αγίου Λειψάνου έγινε από τον ιεροδιάκονο Καλλίνικο Τζανετολιάρη, ο οποίος μόλις έμαθε ότι το Άγιο Λείψανο βρισκόταν όχι κάτω από τις πέτρες και τα ξύλα, αλλά θαυματουργικά πάνω από αυτά, πήγε τη νύκτα και κατεβαίνοντας μέσα στο πηγάδι, πήρε το Άγιο Λείψανο το οποίο έθαψε σε ένα μέρος της οικίας του. Μετά από ένα έτος έγινε η ανακομιδή των Λειψάνων του, τα οποία φύλαξε από μισά με τον Χατζή Στέφανο για είκοσι χρόνια, οπότε και εν τέλει μεταφέρθηκαν από τον Χατζή Στέφανο στο Άγιον Όρος, στη Σκήτη της Αγίας Θεοπρομήτορος Άννης, όπου και εναποτέθηκαν. Η μητέρα του Αγίου έλαβε μέρος από τον λαιμό του, το οποίο πολλές θεραπείες παρείχε στους ασθενείς μέχρι το 1836, οπότε

απέθανε η μητέρα του Αγίου. Μέχρι τότε, εξάλλου, η καταραμένη ασθένεια, το θανατικό, δεν παρουσιάσθηκε στα Βρύουλλα, σύμφωνα και με την παράκληση της μητέρας του προς τον Άγιο, παρά μόνο μετά τον θάνατό της. Το σπίτι, πάντως, του Αγίου στα Βουρλά, ήταν τόπος προσκυνήματος, όπως αποδεικνύει και η επίσκεψη του Γέροντος της “Αναλήψεως”, Ιερωνύμου Σιμωνοπετρίτη (1871-1957), όταν με το χέρι της Αγίας Μαγδαληνής επισκέφθηκε τα Βουρλά γιατί είχαν πέσει ακρίδες, οι οποίες μετά τη λιτανεία έπεσαν στη θάλασσα.

Πολλοί από τους συμπατριώτες του Αγίου ζωγράφισαν την εικόνα του και την τοποθέτησαν στο εικονοστάσι του σπιτιού τους, ενώ η συντεχνία των αρτοποιών τον ανακήρυξε σε ιδιαίτερο προστάτη της και αφού ζωγράφισαν σε μεγάλο σχήμα τον Άγιο μαζί με την Αγία Ευφημία, κατέθεσαν την εικόνα αυτή στον Ιερό Ναό της Παναγίας των Βρυούλλων.

Η Τίμια Κάρα του Αγίου ενδόξου Νέου Οσιομάρτυρος Νεκταρίου, του εκ Βρυούλλων, φυλάσσεται μαζί με άλλα πολύτιμα Λείψανα Αγίων στο Καθολικό της Σκήτης της Αγίας Άννης, στο Άγιο Όρος, ενώ τμήματα του Αγίου Λειψάνου του βρίσκονται και τιμώνται και στα ναΐδρια των Καλυβών της Σκήτης. Οι Πατέρες της Σκήτης αρχικά και οι συμπολίτες του Αγίου αργότερα, το 1866, φρόντισαν να συνταχθεί ο βίος και ακολουθία του Αγίου, η οποία υπεβλήθη στην Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία και έτυχε της εγκρίσεως αυτής. Έπρεπε, λοιπόν, να αναφέρεται με το όνομα Νεκτάριος στην βιογραφία του και στην ακολουθία του, επειδή όμως οι πατριώτες του τον γνώριζαν με το όνομα Νικόλαος προτιμήθηκε, τουλάχιστον σε εκείνες τις παλαιότερες βιογραφίες και ακολουθίες το όνομα αυτό. Σε επόμενες ακολουθίες, όπως π.χ. σε εκείνη που συνέγραψε ο Υμνογράφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Γεράσιμος ο Μικραγιαννανίτης, αποκαταστάθηκε αυτή η ανακολουθία.

Ναοί του Αγίου υπάρχουν ήδη δύο στην Κρήτη και είναι το δεξιό κλίτος του τρίκλιτου Ι. Ναού της του Θεού Σοφίας, στην πόλη του Ηρακλείου, και το αριστερό κλίτος του δίκλιτου Ι. Ναού των Αγίων Ιωάννου του Προδρόμου και Νεκταρίου του εκ Βρυούλλων στα Μέσα Μουλιανά Σητείας, ενώ αυτή τη στιγμή ανεγείρεται τρίτος, μονόκλιτος, στη Σύλλαμο Ηρακλείου, όπου οι περισσότεροι κάτοικοι είναι απόγονοι Βουρλιωτών που ήρθαν εδώ το 1922. Ένας τέταρτος ναός είναι εκείνος του τρίκλιτου Αγίου Γεωργίου Νέας Ιωνίας Αττικής, όπου ο Άγιος κατέχει το δεξιό κλίτος.

Πηγές: orthodoxia.edo.gr- agioritikesmimes.blogspot.gr